

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.21.182/2017/14. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Juhász Ildikó ügyvéd által képviselt **felperes neve(címe)** szám alatti lakos felperesnek – a dr. Dombi Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes neve (címe)** szám alatti székhelyű alperes ellen személyiségvédelmi igény érvényesítése iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2017. november 16. napján kelt 8.P.20.519/2017/14. sorszámú ítélete ellen az alperes részéről 15. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben megváltoztatja** és mellőzi az alperes **(dátum 1)**-i cikkében a „900.000,- jó magyar forintot számlázhatott havonta vállalkozói szerződésének köszönhetően. Ugyanazért a munkáért egy másik orvos pedig – mivel vele betartatták a törvényeket – csak cirka 300.000,- forintot kapott kézhez.”, valamint a **(dátum 2)**-i cikkében „a beteget házi öltözeke alapján ítélte meg” közlések valótlan tartalmú tényállításként való megállapítását.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 40.000,- (Negyvenezer) forint másodfokú eljárási költséget, és az államnak – külön felhívásra – 64.000,- (Hatvannégyezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

A felperes korábban főorvosként munkaviszonyban állt a **(város 1)**-i ... Kórházban, egyúttal a Magyar Orvosi Kamara ... Területi Szervezetének elnöke is volt. Jelenleg a **(B)** Kft. üzletrésszel rendelkező ügyvezetője. E társaság és a kórház között létrejött közreműködői szerződés alapján a felperes 2010 óta vállalkozóként alapellátási és ügyeleti feladatokat látott el. A szerződést a kórház 2016. május 31-ig felmondta, ezt követően a felperes **(város 2)**, **(város 3)**, **(város 4)** és **(város 5)** egészségügyi intézményeiben végez orvosi tevékenységet.

A **(város 1)**-i ... Kórházban az orvosok 10 %-a alkalmazotti, 20 %-a vállalkozói jogviszonyban dolgozik, 70 %-a pedig az alaptevékenységet munkaviszonyban, az ügyeleti ellátást pedig vállalkozóként végzi. Valamennyi vállalkozói jogviszonyban dolgozó orvos azonos óradíjban részesül: az osztályos munkát bruttó 3.000,- forint, az ügyeletet 4.500,- forint óradíjért látják el.

A felperes 2016. januártól május végéig osztályos munkájáért havi bruttó 478.000,- forintot, az ügyeletért 309.000,- forintot kapott.

Az alperes a kiadója a **(www.)** internetes sajtóterméknek. A hírportál **(dátum 1)**-án cikket jelentetett meg „**(felperes neve)**: 170 %-kal többet vitt haza ugyanazért a munkáért” címmel. Beszámolt arról, hogy „mostanság igen hangos csörte zajlik a **(város 1)**-i kórház körül, utánaéztünk, hogy ki is valójában a legnagyobb hangadó, az egykoron a **(város 1-i)** kórházban tevékenykedő felperes neve. Meglepő dolog következik!” A cikk kifejtette, „de erejét jól mutatja az is, hogy a **(város 1)**-i ... Kórházban képes volt kiharcolni, hogy ugyanazért a munkáért ő 170 %-kal több zsetont vihessen haza. Más orvosokhoz képest **(felperes neve)** ugyanazért a munkáért 170 %-kal többet, 900.000,- jó magyar forintot számlázhatott havonta vállalkozói szerződésének köszönhetően. Ugyanazért a munkáért egy másik orvos pedig – mivel vele betartatták a törvényeket – csak cca. 300.000,- forintot kapott kézhez.”

A hírportál **(dátum 2)**-án újabb cikket jelentetett meg „Fejbe szúrták, hazaengedték, másnapra meghalt” címmel. Ebben szerepel, hogy „az **(város 1)**-i kórház ügyeletes orvosa azonban nem minősítette súlyosnak az esetet, így aztán a család vitte haza a sérültet, hogy aztán másnap ismét visszaküldjék, s hogy néhány nap múltán **(város 6)**-on meghaljon. Az eset még ...-ban történt, azaz éppen 20 éve, amelyről ...-én számolt be a ... Hírlap. A figyelmetlen orvos pedig akkor éjjel az a **(felperes neve)** volt, aki most június 22-re „kórházvédő” tüntetést szervez. A történet akkor jókora vihart kavart, oldalas cikkben, több alkalommal is foglalkozott az esettel a ... Hírlap. (...) A cikk miatt **(felperes neve)** beperelte a lapot, amely azt állította, hogy az ő figyelmetlensége miatt halhatott meg a férfi. A pert azonban végső soron elvesztette **(felperes neve)**. Az eset lényege röviden: a fejbe szúrt férfit a mentő beviszi a **(város 1)**-i kórházba, az ügyeletes doki, aki éppen **(felperes neve)**, azonban elmulasztotta a kötelező koponyaröntgent. (...) **(felperes neve)** tehát úgy küldött haza 20 éve ügyeletesként egy páciens **(város 7)**-re, hogy a fejében hagyta a törött késpengét. A szerencsétlen halántékon szúrt 42 éves férfit másnap hiába vitték **(város 6)**-ra, már nem lehetett rajta segíteni”. Ezt követően az áldozat 18 éves fiának nyilatkozatát idézte: „Utólag is fáj, hogy alkoholos befolyásoltságra hivatkoztak, hogy házi öltözeke alapján ítélték meg apánkat, hogy sérülését 8 napon belül gyógyulónak minősítették.” A cikk utolsó mondata: „Ennek fényében érdemes értékelni a június 22-re tervezett tüntetést és minden, a kórházért és a betegekért aggódó mondatot felperestől.” A cikk öt koponyaröntgen-felvételt tartalmaz.

A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát megsértette az általa működtetett **(www.)** internetes honlapon **(dátum 1)**-én és **(dátum 2)**-án megjelentetett cikkek őt érintő alábbi tényállításaival:

- „az ügyeletes orvos elmulasztotta a kötelező koponyaröntgent”,
- „úgy küldte haza a beteget, hogy a fejében hagyta a törött pengét”,
- „a beteget házi öltözeke alapján ítélte meg”,
- „**(felperes neve)** 170 %-kal többet vitt haza ugyanazért a munkáért”.

A jogsértés megállapítása mellett kérte az alperes további jogsértéstől való eltiltását és arra kötelezését, hogy honlapjáról a két kifogásolt cikket távolítsa el. Ezen túl 1.000.000,- forint sérelemdíj megfizetésére tartott igényt.

Állította, az alperes a kifogásolt cikkekben valótlan tényállításokat közölt. A **(dátum 2)**-i cikk kapcsán ezzel összefüggésben hivatkozott arra, hogy sem az orvosi kamara etikai vizsgálata, sem az akkor folyt büntetőeljárás nem állapította meg felelősségét. Valótlan tényállításai, illetve a való tények hamis színben való feltüntetése társadalmi és szakmai megítélését negatívan befolyásolta, magánéletét és orvosi tevékenységét is kifejezetten hátrányosan érintette.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Mindenekelőtt kifejtette, a felperes az ügy megítélése szempontjából releváns, keresetében szereplő közlésekkel kapcsolatban közéleti szereplőnek tekinthető, hiszen a kórház ügyeiben úgy is nyilatkozott, mint a MOK ... Területi

Szervezetének elnöke. Ennélfogva a vele szemben megfogalmazott vélemények, bírálatok kapcsán nagyobb tolerancia-küszöb terheli.

Részletezte a tényállítás és véleménynyilvánítás különbözőségét, ezek jogi megítélését az egyes törvényi tényállások kapcsán. Hangsúlyozta, a **(dátum 2)**-i cikk egy korábbi, a ... Hírlapban ... decemberében közölt írás feldolgozása volt. Mivel az ügyben helyreigazítás nem történt, az eredeti cikk tényállításainak valóságtartalma nem dőlt meg. Állította, a cikk összeállítása és a források beszerzése során az általában elvárható gondossággal járt el. Utalt arra is, hogy részben az áldozat fiának nyilatkozatát vette át, azt szó szerint idézte, ezekkel jóhírnévsértést nem alapozhat meg.

A **(dátum 1)**-én megjelent írás kapcsán rámutatott, olyan tényállítást közölt, amikor a felperes nagyságrendileg 900.000,- forint havi vállalkozói díjért folytatott tevékenységét említette, amit a felperes keresetpontosításában nem is vitatott. Előadása szerint információit egy **(város 1)**-i kórházi dolgozótól kapta, helytállóságának konkrétan nem járt utána. Amikor pedig a cikk a felperes vállalkozási szerződéses foglalkoztatási jogviszonyát anyagilag jövedelmező, számára pénzügyileg előnyös konstrukcióként minősítette, véleményt nyilvánított, amit ekként kell megítélni.

Csatolta a hivatkozásait alátámasztó sajtótermékeket.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, az alperes megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy az általa üzemeltetett **(www.)** internetes honlapon **(dátum 2)**-án „Fejbe szúrták, hazaengedték, másnapra meghalt” címmel közölt cikkben az alábbi valótlan tényállítást tette:

- az ügyeletes doki, aki éppen **(felperes neve)** elmulasztotta a kötelező koponyaröntgent,
- úgy küldött haza 20 éve ügyeletesként egy páciens **(város 7)**-re, hogy a fejében hagyta a törött késpengét,
- házi öltözéke alapján ítélte meg a beteget.

(dátum 1)-i **„(felperes neve): 170 %-kal többet vitt haza ugyanazért a munkáért”** című cikkben az alábbi valótlan tartalmú tényállítást közölte:

- **(felperes neve)** ugyanazért a munkáért 170 %-kal többet, 900.000,- jó magyar forintot számlázhatott havonta vállalkozói szerződésének köszönhetően. Ugyanazért a munkáért egy másik orvos pedig – mivel vele betartatták a törvényeket – csak cirka 300.000,- forintot kapott kézhez.

Kötelezte az alperest, hogy a **(www.)** felületről haladéktalanul távolítsa el a jogsértő cikkeket, egyúttal eltiltotta a további jogsértéstől. Kötelezte emellett 800.000,- forint sérelemdíj megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Indokolásában a Ptk. 2:42. § (1) és 2:45. § (2) bekezdésének részletes ismertetését követően rámutatott, nem lehet vitás, hogy a felperes, mint orvos szakmai munkáját, anyagi javadalmazását érintő kijelentések hatással lehetnek személyiségének megítélésére, szűkebb és tágabb környezetében a róla kialakított általános társadalmi értékítélet negatív befolyásolására, azaz jóhírnevének csorbitására. Úgy ítélte meg, az alperes felelősség alóli mentesüléséhez nem elegendő, hogy az ...-ban megjelentetettek helyreigazításáról vagy az akkor még folyamatban volt eljárások kimeneteléről a cikkíró kollégái nem találtak információt. Az elsőfokú bíróság a felperes részéről csatolt ...-i Törvényszék .P... számú ítélete, a **(város 1)**-i Városi Bíróság .P. számú jegyzőkönyve, a **(város 1)**-i Városi Ügyészség B... határozata, valamint az ugyancsak a ... Önkormányzat ... Kórház Rendelőintézet Ig... számú irata alapján arra a következtetésre jutott, az alperes valótlanul állította a perbeli, **(dátum 2)**-án megjelent cikkben, hogy a felperes elmulasztotta a kötelező koponyaröntgent és úgy küldte haza a páciens, hogy a fejében hagyta a törött késpengét. A felperesnek nem volt tudomása a fejben lévő pengéről és arra utaló egyéb körülmény hiányában nem terhelte mulasztás a röntgen mellőzése kapcsán. Az alperes azt sem bizonyította, hogy a beteg öltözéke bármilyen módon befolyásolta volna a felperest az ellátás módjában. Mivel a javadalmazással kapcsolatos tényállítások valóságtartalma is bizonyítatlan maradt, a kért objektív jogkövetkezményeket alkalmazta.

A sérelemdíj iránti igény elbírálásánál vizsgálta, hogy a felperes által kiemelt tényállítások mennyiben idézték elő a róla kialakult értékítélet, társadalmi és szakmai megítélése negatív irányú változását. Kifejtette, lényegében bűncselekmények elkövetésével is vádló momentumokat állított mindkét cikk, melyek önmagukban alkalmasak a felperes magánéletének és orvosi tevékenységének hátrányos befolyásolására. Az interneten megjelent, így széles körben hozzáférhetővé vált és a felperes teljes nevét is tartalmazó jogsértő cikkel okozott nemvagyonosi hátrányt köztudomásúnak ítélte. Nyomatékosan értékelte azt is, hogy az orvosi hivatás közmegebecsülésre tart számot, a gyógyító, operáló tevékenységben pedig fontos szerepet kap az orvos és beteg közti bizalom, ezért ha aggály merül fel az orvos szakmai felkészültsége vagy követett erkölcsi normái terén, úgy emberileg és szakmailag is hiteltelenné válhat. A felperes az érintett cikkek tartalma miatt kapcsolataiban magyarázkodásra, védekezésre kényszerülhetett, tőle a betegek elfordulhattak. Figyelembe vette azt is, hogy az alperes két alkalommal, négy nap különbséggel jelentette meg negatív színezetű cikkeit. Végül leszögezte, a kórház ügyeihez kapcsol, a felperes személyét illető megközelítés súlyosan felróható az alperes részéről.

Az ítélet ellen az alperes fellebbezést, a felperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő.

Az alperes jogorvoslati kérelme elsősorban az ítélet részbeni megváltoztatására és a kereset teljes elutasítására, másodsorban hatályon kívül helyezésére irányult. Változatlanul fenntartotta az elsőfokú eljárás során kifejtett álláspontját a felperes közszereplői minőségére vonatkozóan. Hangsúlyozta, a **(dátum 2)**-án megjelent cikkben írtak kapcsán korábban helyreigazítás nem volt, senki nem kérdőjelezte meg annak valóságtartalmát. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság a felperes által csatolt iratokból helytelen következtetést vont le. Állította, a **(dátum 1)**-én megjelent cikk adatai egy kórházi dolgozótól származtak, az ott szereplő összegek nagyságrendileg megegyeznek a felperes elismert vállalkozói díjával, ebből pedig az következik, állításai valósak. Kiemelte, a megjelenést megelőző adatgyűjtés során nem volt olyan nyilvánosan fellelhető adat, amely az alapul szolgáló, ...-ban közzétett cikk valóságtartalmát vitássá tette. Mivel a cikkek összeállítása és a források beszerzése során az általában elvárható gondossággal járt el, magatartása nem volt felróható, így sérelemdíj megfizetésére sem köteles. Véleménye szerint azonban a megállapított sérelemdíj mértéke is eltúlzott, a cikkek ugyanis a felperes társadalmi megítélésére jelentős hatást nem gyakorolnak, mert a kórház – különböző ügyeivel kapcsolatban – rendszeresen tesz közzé a sajtóban kijelentéseket és fogalmaz meg nyilvános kritikákat.

Az ítélet hatályon kívül helyezése iránti fellebbezési kérelmét arra alapította, hogy az elsőfokú bíróság – kifejezett kérelme ellenére – a keresetlevél mellékleteit nem kézbesítette maradéktalanul a részére, így annak teljes tartalmát nem ismerhette meg, ezen túl nem tett eleget a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségének sem, elmulasztotta a tájékoztatást a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről.

A felperes csatlakozó fellebbezése az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatására és – keresete szerint – a sérelemdíj 1.000.000,- forintra történő felemelésére irányult. Érvelése szerint nem került megfelelő súllyal értékelésre, hogy a kifogásolt cikkek az interneten, vagyis nagy nyilvánosság számára hozzáférhetően jelentek meg, és azok jelenleg is olvashatók.

Fellebbezési ellenkérelmében – csatlakozó fellebbezésével nem érintett részében – az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte annak helyes indokaira figyelemmel.

A fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés **alaptalan.**

Az ítélet táblája a tényállást kiegészíti az alábbiakkal:

A (dátum 2)-án megjelent cikkben szereplő orvosi ellátás, kezelés kapcsán folyt nyomozást a (város 1)-i Városi Ügyészség B.... sz. határozatával bűncselekmény hiányában megszüntette, ahogy a Önkormányzat ... Kórház Rendelőintézete is a felperessel szembeni fegyelmi eljárást, mert a beteg halála és a nyújtott kezelés között okozati összefüggés nem volt. Az orvosszakértői véleményből nem lehetett arra a következtetésre jutni, hogy foglalkozási szabályszegés történt volna. A beteg halála a késszúrás okozta kiterjedt agyi sérülések miatt következett be.

Az ítélet tábla – mivel a periratokból megállapította, hogy azt az elsőfokú bíróság elmulasztotta – kézbesítette az alperes részére a keresetlevél mellékleteit, így a (város 1)-i Városi Ügyészség B.... számú és a Önkormányzat ... Kórház Rendelőintézet Ig-... számú iratait, alkalmazva a Kúria 1/2014. (VI. 30.) PK véleményét. A kézbesítést elrendelő végzésével elegendő időt is biztosított a megismerésükre és az esetleges, valóságtartalmukkal kapcsolatos nyilatkozattételre, bizonyítás indítványozására. Az alperes azonban a fellebbezési eljárásban az iratok tartalmát nem tette vitássá. Mivel ezzel az elsőfokú bíróság egyébként lényeges eljárási szabálysértése (Pp. 3. § (6) bekezdés) kiküszöbölhető volt, az ítélet tábla ez okból mellőzte az ítélet hatályon kívül helyezését.

Az alperes hivatkozott fellebbezésében arra is, hogy az elsőfokú bíróság a tájékoztatási kötelezettségét elmulasztotta. Ebből a szempontból lényeges volt az alperes anyagi jogi védekezése, mégpedig az az álláspontja, hogy közlései részben tényállítások, részben véleménynyilvánítások. Ennek körében részletesen – és helyesen – kifejtette ezek jogi aspektusát. Tisztában volt tehát az ügy jellegére nézve releváns körülményekkel, a védekezése alapját képező hivatkozás kapcsán a bizonyítás szükségességének megítélésével, hiszen ahhoz mérten csatolta bizonyítékait, a korabeli cikkeket, melyeken írásai alapultak. A 11. számú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldalán pedig további bizonyítási indítványa is szerepel, mely egyértelműen az általa állított tény igazolására irányult. Ilyen körülmények között az elsőfokú bíróságnak már etekintetben nem állt fenn részletes törvényi tájékoztatási kötelezettsége. A Pp. 3. § (3) bekezdésében előírt kötelezettség célja ugyanis annak biztosítása, hogy a fél a bizonyítási indítványait a jóhiszemű, célszerű pervitel követelményeinek megfelelően előterjeszthesse. Ha ezt a jogi képviselővel eljáró fél anyagi jogi hivatkozásainak – melyekre egyébként a tájékoztatási kötelezettség semmiképp sem terjed ki – megfelelően megteszi, további tájékoztatása szükségtelen. A bíróság nem közölheti – az 1952-es Pp. hatálya alatt – anyagi jogi álláspontját, így a per folyamán nem minősítheti, hogy az egyes sérelmes közléseket tényállításoknak vagy véleménynyilvánításoknak tartja. De lényeges az is, hogy az alperes még a másodfokú eljárásban, a keresetlevél mellékleteinek, továbbá az ítélet tábla konkrét felhívásának megismerését követően sem vitatta a felperesi bizonyítékok valóságtartalmát, nem ajánlott fel további bizonyítást a cikkbeli közlések valóságtartalmára annak ellenére, hogy az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával is tisztában volt, mely szerint a perbeli közlések tényállítások, és rögzítette az alperes bizonyítási kötelezettségét is. Hatályon kívül helyezésre nem adhat okot a bizonyítási teherről való tájékoztatás elmaradására történő olyan hivatkozás, ami a szükségesnek tartott bizonyítás lefolytatására felhívás ellenére egyáltalán nem tesz indítványt. Az ilyen döntés csak az eljárás fölösleges elhúzódását eredményezné, ami ellentétes a Pp. 2. §-ban foglaltakkal.

A jogvita elbírálására a jogsértés időszakából adódóan a 2013. évi V. törvény (Ptk.) rendelkezései irányadók, amely általános jelleggel védi a személyiségi jogokat (Ptk. 2:42. § (1) bekezdés). A 2:42. § (2) bekezdése generálklauzulaként rögzíti, hogy az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, míg a 2:43. § d) pontja kifejezetten nevesíti a jóhírnévhez való jogot. Jogsértés esetére a Ptk. különböző szankciókat sorol fel. Az objektív, azaz felróhatóságtól független szankciókat a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a)-e) pontjai tartalmazzák, míg az irányadó, a Ptk. 2:52. § (2) bekezdés utaló szabálya szerinti felelősségi

rendszer alapján objektív vagy szubjektív jogkövetkezményként a sérelemdíjat vezeti be, mint közvetett kompenzációt, illetve pénzbeli elégtételt jelentő magánjogi büntetést a nem vagyoni kártérítés intézménye helyett. Jelen ügyre vetítve ez utóbbi jogkövetkezmény szubjektív jellegű, tehát kimentésnek van vele szemben helye, hiszen a felek jogviszonyára a szerződésen kívüli, deliktualis felelősségi rendszer irányadó. Az alperes tehát még a személyiségi jogsértés fennállta esetén is kimentheti magát a sérelemdíj fizetési kötelezettség alól annak bizonyításával, hogy eljárása nem volt felróható.

A per eldöntése szempontjából lényeges volt, hogy a kifogásolt cikkekben szereplő kijelentések a valóság objektív mozzanatára vonatkozó tényállításoknak vagy a felperes tevékenységét értékelő negatív tartalmú véleménynyilvánításoknak minősíthetők, mert a Ptk. is különbséget tesz köztük a becsület, illetőleg a jóhírnév megsértése törvényi tényállásainál (Ptk.2:45. § (1) és (2) bekezdés). A tényállítás a valóság egy meghatározott mozzanatára irányuló közlés, annak az állítása, híresztelése, hogy valami megtörtént, lezajlott, a valóságnak megfelelően létezik. Ezzel szemben a vélemény értékelést, álláspontot, bírálatot fejez ki úgy, hogy abból közvetve sem lehet valótlan tartalmú tények közlésére következtetni. A közlés tényállítás jellegét meghatározza egyrészt a valóság mozzanatának kijelentése, tehát követelmény, hogy ténylegesen megtörtént eseményekről, létező adatokról szóljon, másrészt hogy határozott legyen, ne az általánosság szintjén mozogjon, hanem konkrétan vonatkoztatható legyen az érintett személyre, eseményre, körülményre. Ennek megfelelően – értelemszerűen – a tényállítás objektíven igazolható, vagyis az állítások olyan ismérvekkel rendelkeznek, amelyek alapján valóságuk bizonyítható vagy cáfolható, szemben a véleménynyilvánítással (hasonlóan: BDT 2011.2403.). Míg a tényállításokkal szemben elvárás – függetlenül az érintett esetleges közéleti tevékenységétől – a valóságnak való megfelelés, amelynek hiánya a jóhírnévhez fűződő személyiségi jog sérelmét eredményezi, addig a véleménynyilvánítással szemben – lévén az nem az objektív, igazolható valóságra vonatkozik – ilyen elvárás nincs. Az érintettre vonatkozó véleménynyilvánítás, értékelés, kritika a becsületét vagy az emberi méltóságát sértheti, ha kifejezőmódjában indokolatlanul bántó, lealázó (BH2012. 240., BH2002. 352., BDT2012. 2740.).

Az alperes – miután védekezése szerint véleményt nyilvánított közléseivel – jelentőséget tulajdonított annak, hogy a felperes közszereplő, mert esetükben a személyiségvédelem korlátozottsága a vélemények kapcsán mindenki máséhoz képest szélesebb körben tekinthető „szükségesnek és arányosnak”. Ennek indoka egyfelől, hogy saját döntésük alapján váltak a közügyek másoknál aktívabb alakítóivá, vállalva ezzel a nyilvánosság előtti értékeléseket és bírálatokat is, ezért az őket érintő vagy minősítő, a személyüket támadó véleménynyilvánításokat nagyobb türelemmel kell tűrniük. Másfelől mindenki másnál szélesebb körben és hatékonyabban tudnak élni a tömegkommunikációs eszközökkel az őket ért támadásokkal szemben. Esetükben a személyüket ért bírálatot és minősítést a társadalmi nyilvánosság is eleve másként, a demokratikus vita szükségszerű részeként, jellemzően a különböző politikai érdekek mentén értelmezendő megnyilvánulásként kezeli. A közszereplőket is megilleti azonban a személyiségvédelem, ha az értékítélet személyüket nem a közügyek vitatása körében, nem közéleti tevékenységükkel, hanem magán – vagy családi – életükkel kapcsolatban érinti.

Az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI.24.) AB határozatában már rögzítette, hogy a bírói gyakorlat a személyhez fűződő jogok megsértésére alapított igények elbírálása kapcsán a közszereplő fogalmát szélesebb körben határozza meg. Azt a kérdést, hogy egy bizonyos személy közszereplőnek tekinthető-e, nem általában az adott személy pozíciója, hivatali beosztása, közéleti státusza vagy bármely okból fennálló szélesebb körű ismertsége, hanem a jogi megítélés szempontjából releváns

konkrét élethelyzet dönti el (BDT2011. 2420. számú eseti döntés, Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.234/2015/2.).

A felperes a cikkek megjelenésekor a Magyar Orvosi Kamara területi szervezetének elnöke volt, azonban önmagában ez nem teszi őt közszereplővé minden élethelyzetbeli megnyilvánulását illetően. Tény, hogy a kórház ügyeivel, az egészségügyi ellátással összefüggésben többször nyilatkozott a sajtóban, melyek során közszereplőnek minősült, a sérelmezett cikkek viszont nem közszereplői teendőihez, minőségéhez kapcsolódtak, hanem kifejezetten orvosi tevékenységéhez, illetve a kórházbeli munkavégzésének kereteit adó jogviszonyához, aminek része az azért járó szerződéses juttatás. Az orvos és betegének viszonya is bizalmas, a nyilvánosságot nélkülöző kapcsolat, a kezelés, gyógyítás nem közéleti szereplés keretében történik. A **(dátum 1)**-én megjelentek kizárólag a felperes és orvostársai keresményét, míg a **(dátum 2)**-án közöltek egy 20 évvel azelőtti kezelés történéseit taglalták, közéleti jelleget nem hordoztak. Az utóbbi írásnak csupán egy mondata utalt a felperes közéleti szereplésére egy tervezett tüntetéssel kapcsolatban, azonban egyéb, a kórház ügyeivel összefüggésben tett nyilatkozatairól nem tesz említést, nem bírálja e tevékenységét, a felperesnek az egészségügy helyzete kapcsán vállalt nyilvános szerepléséről szót sem ejt. Így a cikkek tartalma a felperes személyét nem a közügyek vitatása körében, hanem orvosi tevékenységével, annak díjazásával kapcsolatban érinti, ilyen körülmények között pedig a személyiségvédelem korlátozottsága nem érvényesül.

Ugyanakkor lényeges az is, hogy ha a kifogásolt közlések tényállítások, akkor nem lehet jelentősége esetleges közszereplői minőségének sem, hiszen a valótlan és hátrányos megítélés kiváltására alkalmas tényállítás esetén a közszereplő ugyanolyan feltételekkel jogosult személyiségi jogvédelemre, mint bármely más személy (BDT2005. 1278.). A közszereplőkkel szembeni magasabb tűrési küszöb kizárólag a velük szembeni véleménynyilvánítás során érvényesül.

A személyiséget érintő közléseket a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) sajtóhelyreigazítási perekre megfogalmazott, de ebben a részében az általános személyiségvédelmi perekre is alkalmazandó PK12. számú kollégiumi állásfoglalása szerint a maguk egészében kell vizsgálni, a kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni. Annak vizsgálatakor, hogy a konkrét magatartások személyiségi jogi sérelmet valósítottak-e meg, a közlés körülményeit is értékelni kell.

A vélemény, bírálat vagy értékítélet pusztán azért, mert téves, nem alkalmas a jóhírnév, a becsület megsértésére (hasonlóan: BDT2006. 1466., BH2001. 468. számú eseti döntések). Ha azonban tudottan valótlan tényállításokon alapszik vagy téves következtetés levonására ad alapot, illetőleg kifejezésmódjában indokolatlanul és aránytalanul bántó, megalázó vagy lekicsinylő, az a jóhírnév, illetőleg a becsület sérelmét eredményezi. A jogsértő tartalom megítélésénél a bíróságnak nem az igényt érvényesítő fél egyéni érzékenységből kell kiindulnia, hanem külső, objektív mércét kell alkalmaznia (BH1993. 89, BH2003. 407, Kúria Pfv.IV.20.721/2012/13.).

A felperes által a **(dátum 1)**-én megjelent cikk kapcsán sérelmezett kijelentés: „**(felperes neve)** 170 %-kal többet vitt haza ugyanazért a munkáért”. Ez – az alperes állításával szemben – nem véleménynyilvánítás, hanem tényközlés. Objektíve igazolható a valóságtartalma, hiszen ténylegesen megtörtént bérjellegű kifizetés tényéről szól.

Ugyancsak tényállítások a **(dátum 2)**-án megjelent közlések keresetben kifogásolt alábbi mondatai:

- „az ügyeletes orvos elmulasztotta a kötelező koponyaröntgent”,
- „úgy küldte haza a beteget, hogy a fejében hagyta a törött pengét”.

Ezek a kijelentések beazonosítható esemény egyes múltban megtörtént mozzanataira utalnak, nem az általánosság szintjén mozognak és egyértelműen vonatkoztathatók a felperes személyére, valótlanságuk esetén így a jóhírnév megsértésére lehetnek alkalmasak. Ennek megítélésénél irreleváns, hogy a cikk alapjául szolgáló korábbi megjelent írás kapcsán nem volt sajtóhelyreigazítás, hiánya nem bizonyítja a sérelmezettek valóságtartalmát. Miután korábban – pl. sajtóhelyreigazítási eljárásban – erre nézve bizonyítás nem folyt, jogerős ítélet nem született, az alperesnek ebben az eljárásban kellett igazolnia, hogy a tényközlések a valóságnak megfelelnek. Ez természetesen nem zárta el a felperest attól, hogy a valótlanságukat bizonyító dokumentumokat csatoljon, hiszen az alperest ezekkel szemben is megillette a bizonyítás lehetősége, amivel viszont a másodfokú eljárásban sem élt.

A felperes által csatolt iratok egyértelműen igazolják a **(dátum 1)**-i cikk kifogásolt tényállításának és a **(dátum 2)**-iből „az ügyeletes orvos elmulasztotta a kötelező koponyaröntgent” kitételnek a valótlanságát és az „úgy küldte haza a beteget, hogy a fejében hagyta a törött pengét” szövegrész esetében azt, hogy valós tény hamis színben tüntetett fel. Ez utóbbi ugyanis az olvasóban azt a képzetet kelti, hogy nem a szakma szabályai szerint kezelte a felperes a betegét, emiatt halt meg, holott ezt a mellékelt iratok cáfolják.

A következő lépcsőben az kapott lényegi szerepet, hogy az objektíve valótlan tényállítás, illetve a valós tény hamis színben feltüntető közlés csak akkor sért személyiségi jogot, ha a közmegítélés szerint alkalmas arra, hogy a sértett fél társadalmi megítélését hátrányosan befolyásolja. Az elbírálás szempontja tehát nem a sértett érzékenysége, hanem a közfelfogás. A jóhírnév ugyanis az adott személyről a társadalomban kialakult pozitív kép, amelynek sérelmét megvalósító magatartás a valótlan tényállítás, a híresztelés vagy valós tények hamis színben való feltüntetése lehet, ha alkalmas az érintett értékelésének hátrányos befolyásolására. A jogsértés megállapításának nem feltétele annak bizonyítása, hogy ez a hátrányos megítélés ténylegesen be is következett (hasonlóan: BH2010. 294.).

A fenti sérelmezett tartalmak közül a **(dátum 2)**-i cikkből felsoroltak önmagukban alkalmasak a felperes hátrányos szakmai és ezáltal – az orvosi hivatás bizalmi jellege miatt – emberi megítélésére, hiszen úgy tünteti fel, mintha nem a kellő gondossággal, hanyag módon kezelte volna betegét, aminek súlyos, halálos eredménye lett. A **(dátum 1)**-i cikkbeli szövegrész pedig kifejezetten a szöveg összefüggéseiben alkalmas arra, hogy az olvasóban a felperesről negatív értékítélet alakuljon ki. A más orvosokkal való összehasonlításban úgy tűnik fel, mintha jövedelméhez törvénytörő módon jutna. Ezt erősítik a néhol használt szleng kifejezések, hangulatkeltő szókapcsolatok (pl. suska, jó magyar forint).

A tényállítások a másokkal való összehasonlításban a szövegben úgy tüntették fel a felperest, mintha jogellenesen kapna ugyanazért a munkáért több pénzt kollégáihoz képest, illetve mintha kezelése során műhibát követett volna el. Ez utóbbival összefüggésben lényeges, hogy az e tárgyban folyt eljárásban a felperes szakmai szabályszegését nem állapították meg.

Tekintettel tehát arra, hogy a jóhírnév megsértésére alkalmas tényállítás esetén nem a sérelmet szenvedett felet, hanem az állításokat megfogalmazót terheli annak bizonyítása, hogy az általa közöltek valósak (hasonlóan: BDT2005. 1277.), az alperes viszont tényállításai valóságtartalmát nem igazolta, erre bizonyítást sem ajánlott fel, felhívás (Pf.I.21.182/2017/11. sz. jegyzőkönyv) ellenére sem, megállapítható, hogy valótlan tényeket állított, illetőleg valós tény hamis színben tüntetett fel, melyek alkalmasak voltak a felperes hátrányos megítélésére, ezért az idézettekkel az alperes jóhírnévsértést követett el (Ptk. 2:45. § (2) bekezdés).

A **(dátum 2)**-i cikk „a beteget házi öltözéke alapján ítélte meg” kitétel ugyanakkor véleménynyilvánítás, az újságírón keresztül a nyilatkozó személy véleménye, hiszen valóságtartalma ennek a szövegrésznek nem bizonyítható. A formálisan tényállításként megjelenő közlés – adott esetben – tartalmilag ugyanis véleménynyilvánításnak minősülhet (BDT 2015.3310.). A cikk egészét összefüggéseiben vizsgálva a szövegrész negatív felhangja az, hogy a társadalom általában elítéli, ha valaki mást pusztán a ruházata alapján ítél meg, alkalmas a felperesről alaptalanul negatív véleményformálásra az olvasókban, különös tekintettel a megelőző valótlan tényállításokra. Mindezek azonban azt is jelentik, hogy e véleménnyel az alperes nem a felperes jóhírnevét, hanem becsületét sértette (Ptk. 2:45. § (1) bekezdés), amivel kapcsolatos igényt azonban a felperes keresetmódosítását követően már nem érvényesített (3. számú beadvány), kifejezetten jóhírnevének sérelmét állította, ehhez kapcsolódóan adta elő jogi érvelését. Ezek alapján az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazta a jóhírnévsértő kijelentések kapcsán a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontja szerinti objektív jogkövetkezményt, a jogsértés tényének megállapítását, a becsületsértő véleménynyilvánításra nézve viszont ennek a kereseti kérelem korlátai miatt nem volt helye (Pp. 215. §).

A Ptk. 2:52. § (1) bekezdése értelmében akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért. A (2) bekezdés szerint a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire – különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára – a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges. A (3) bekezdés alapján a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel egyösszegben határozza meg.

A törvény miniszteri indokolása szerint a sérelemdíj a személyiségi jogok megsértésének vagyoni elégtétellel történő közvetett kompenzációja és egyben magánjogi büntetése. A sérelemdíjban marasztalásnak nem kizárólagos feltétele tehát a jogsértés megállapítása, vagyis a Ptk. 2:51. és 2:52. §-aiból következően a jogsértés megállapításának nem automatikus következménye a sérelemdíj (BH2010.294., BH2016. 241.), a körülmények bírói mérlegelése adott esetben azt is eredményezheti, hogy a jogsértő nem kötelezhető sérelemdíj megfizetésére. Ez lehetséges vagy felróhatóság hiányának, vagy a sérelem bagatell jellegének alperesi bizonyításával. A sérelemdíjra okot adó nem vagyoni sérelemnek ugyanis olyan fokúnak kell lennie, amely igényel kompenzációt, egyben magánjogi, preventív jellegű büntetést, figyelemmel a sérelemdíj kettős funkciójára.

Az alperes a felróhatóság alól magát kimenteni nem tudta, nem igazolta, hogy a való tények feltárása érdekében megtett volna mindent, ami a sajtótól az olvasóközönség tényszerű tájékoztatása érdekében általában elvárható. Valójában egyáltalán nem bizonyított semmilyen lépése ennek érdekében. Az, hogy az írás alapját képező korabeli cikk után sajtóhelyreigazítást nem közöltek, nem elegendő a felróhatóság alóli mentesüléshez. A sajtónak feladata, hogy a kellő alapossággal feltárt tényeket közölje, az újságírótól hivatása gyakorlásának szabályai szerint elvárható a tények valóságtartalmának vizsgálata (hasonlóan: BDT 2011.2592.). Fontos körülmény az is, hogy a valós tények pusztán az érintett kórház megkeresésével a tudomására juthattak volna.

Az ítéletábra egyetért az elsőfokú bíróság sérelemdíj körében kifejtett mérlegelési szempontjaival. Az orvos és beteg kapcsolata bizalmi viszony, hiszen a betegség a személy intim szféráját érintő körülmény. Emiatt a társadalomban fokozott az elvárás az orvosok szakmai és etikai magatartásával szemben, ennek bármilyen alaptalanul negatív kontextusba helyezése alkalmas az érintett orvos

személyének, így akár hivatása, gyógyító tevékenysége megítélésének befolyásolására, ami a magyar egészségügyi finanszírozási rendszer jellegéből adódóan megélhetésére is kihatással lehet, ez pedig szintén fokozott feszültséget idézhet elő az érintettben. Különösen igaz ez, ha az orvos nem megfelelő szakmai felkészültségéről, részrehajló betegellátásáról szól az ismertté vált cikk. Mindezek köztudomású, külön bizonyítást nem igénylő tényekként (Pp. 163. § (3) bekezdés) elfogadhatók.

Az ítéletábra ezért – figyelemmel a sérelemdíj kettős funkciójára, értékelve annak büntető jellegét is, aminek célja a prevenció, a jövőbeni jogsértő magatartástól való visszatartás – arányosnak ítélte az elsőfokú bíróság által megállapított sérelemdíjat, nem látott indokot sem annak felemelésére, sem leszállítására, vagy az erre irányuló igény bagatell voltára hivatkozással való elutasítására.

Figyelemmel arra, hogy a kereset a **(dátum 1)**-i cikk kapcsán kizárólag a „**(felperes neve)** 170 %-kal többet vitt haza ugyanazért a munkáért” közlés személyiségi jogot sértő megállapítására irányult, az ítéletábra az elsőfokú ítéletben szereplő, ezt meghaladó szövegrész jogsértő voltának megállapítását mellőzte (Pp. 215. §), ez azonban nem adott okot a sérelemdíj leszállítására, mert a jogsértésekkel okozott immateriális hátrányt, a felróhatóság fokát nem befolyásolta.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint részben megváltoztatta, míg egyebekben helybenhagyta. A részbeni megváltoztatás a megítélt perkoltséget nem érintette, mivel az így is arányosnak volt tekinthető.

A fellebbezési szakban is az alperes tekintendő nagyobbbrészt pervesztesnek, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint köteles a felperes másodfokú eljárásban felmerült, jogi képviseletével összefüggő arányos költségének viselésére. Az ügyvédi munkadíj mértékét az ítéletábra a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, valamint (5) és (6) bekezdései alapján, a kifejtett munkával arányosan, mérlegeléssel állapította meg. Értékelte ennek során az eredménytelen csatlakozó fellebbezést is.

A le nem rótt fellebbezési eljárási illeték viseléséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (1) bekezdése szerint rendelkezett.

, 2018. szeptember 21.

Dr. Kiss Gabriella s.k.
a tanács elnöke

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.
előadó bíró

Dr. Tolna András s.k.
bíró